

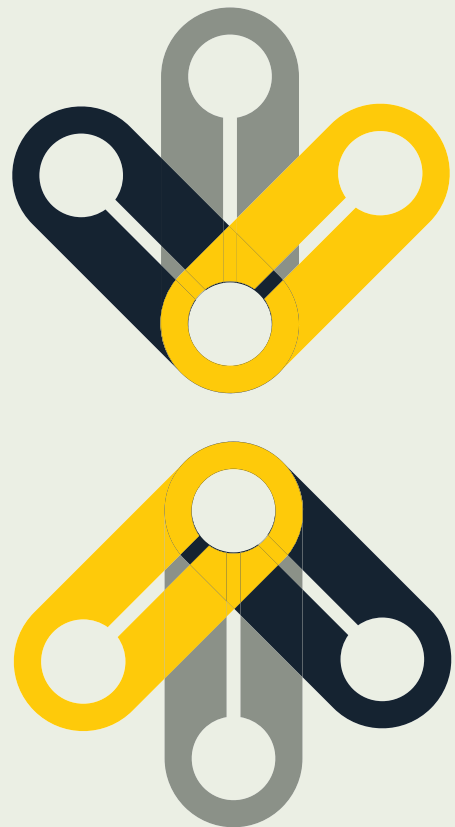
TECHNIEKPACT

SAMENVATTING

RAPPORTAGE

NATIONAAL TECHNIEKPACT

2020 ÉÉN JAAR
NA ONDERTEKENING

↘ MEI 2014

SAMENVATTING RAPPORTAGE NATIONAAL TECHNIEKPACT 2020

ÉÉN JAAR NA ONDERTEKENING

Met het doel om meer slimme en vakbekwame technici te behouden en op te leiden is op 13 mei 2013 het Techniepact gesloten. Hoewel prognoses aantonen dat de arbeidsmarkt voor technici de komende periode meer in balans komt, voorziet het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) nog steeds knelpunten in de personeelsvoorziening voor werkgevers voor een aantal technische opleidingen en bepaalde technische sectoren in een aantal regio's. Circa 55 procent van de werkgevers in de techniek en industrie verwacht knelpunten in de personeelsvoorziening. Bovendien moet Nederland voorop blijven lopen in technologische ontwikkelingen. Anders kunnen we belangrijke maatschappelijke vraagstukken - nu en in de toekomst - niet oplossen. Of het nu om energievoorziening, voedselproductie of vervoer gaat. Slimme en vakbekwame technici zijn daarvoor hard nodig.

De urgentie van het Techniepact is een jaar na de start daarom onverminderd groot. Er is nog veel werk te doen. In 2014 zijn er nog steeds signalen van:

- wachtlijsten van scholen in het voortgezet onderwijs die geen ondersteuning kunnen krijgen van het bedrijfsleven;
- scholen in het vmbo die moeite hebben hun techniekopleidingen rendabel te houden;
- te weinig meisjes die kiezen voor een technische opleiding in het vmbo en mbo;
- onvoldoende bètatechnische en wiskundedocenten en -studenten in de lerarenopleidingen;
- vacatures in technische - en topsectoren met tegelijk een gebrek aan voldoende en goede leerwerkbanen en stages in het mbo;
- te weinig schoolverlaters met een technische diploma, in het bijzonder vrouwen, stromen door naar een technisch beroep.

TIJD OM EEN EERSTE TUSSENBALANS OP TE MAKEN

Het Techniepact heeft een goede start gemaakt. Dat blijkt concreet uit het feit dat de belangstelling van studenten voor technische opleidingen toeneemt. Het aantal eerstejaars studenten dat zich heeft ingeschreven voor een technische bacheloropleiding aan een universiteit voor het studiejaar 2013/14 is met 12% gestegen. Het aantal eerstejaars studenten dat zich heeft ingeschreven voor een technische bacheloropleiding aan een hogeschool voor het studiejaar 2013/14 is met 7% gestegen. En minder goed meetbaar, maar minstens zo belangrijk: in Nederland groeit de trots over de prestaties en capaciteiten van technische, ambachtelijke en technologische sectoren en topsectoren in Nederland. De waardering voor vakmanschap en de maakindustrie neemt toe. Wie de berichtgeving in de media over techniek volgt, zal dat niet zijn ontgaan.

De missie van het Techniekpact is nog niet volbracht. Het aansluiten van technisch onderwijs op de arbeidsmarkt is immers een proces dat nooit klaar is. Simpelweg omdat de arbeidsmarkt continu in beweging is. Morgen ziet de arbeidsmarkt er weer anders uit dan vandaag. Juist daarom is het van belang dat onderwijsinstellingen en bedrijven voortdurend in gesprek zijn en samen flexibel kunnen anticiperen op de demografische, economische en technologische ontwikkelingen in de regio's. Dat is uiteindelijk het doel van het Techniekpact. Via het Techniekpact zijn voor het eerst al deze partijen bij elkaar gebracht voor een ambitieus techniek-offensief. Bedrijfsleven, onderwijsinstellingen, studentenorganisaties, werknemersorganisaties, regionale overheden en het Rijk hebben de krachten gebundeld om samen het aantal technici te vergroten en de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt te verbeteren.

WAT IS ER HET AFGELOPEN JAAR BEREIKT?

KIEZEN VOOR TECHNIEK

- Nieuwe bestuurs- en of sectorakkoorden in het primair en voortgezet onderwijs met volop erkenning voor de borging van wetenschap, techniek en technologie.
- De aangekondigde kennisbasis natuurwetenschap en technologie voor de onderbouw VO is gereed.
- Techniektalent.nu heeft eind 2013 in opdracht van de sociale partners in de techniek het digitaal loket - www.techniekonderwijs.nl - gelanceerd.

LEREN IN DE TECHNIEK

- Op 12 mei jl. is de eerste aanvraagtermijn voor het regionaal investeringsfonds voor publiek-private samenwerking in het mbo geopend. Nog voor de start van schooljaar 2014/15 worden de eerste aanvragen toegekend.
- De teller van het aantal concreet toegezegde beurzen voor het studiejaar 2014/15 staat inmiddels ruim boven de 500. De topsectoren Chemie, Logistiek, Water en Energie hebben in het afgelopen jaar de eerste beurzen uitgereikt.
- Het aantal technische bachelor opleidingen in het hbo (65) wordt met ingang van het collegejaar 2015/16 bijna gehalveerd. De overgebleven 35 opleidingen zijn veelal brede bachelors, waardoor het aanbod transparanter wordt.
- Het kabinet heeft in het najaar van 2013 de Tweede Kamer bericht dat er vanaf 2015 zelfs structureel 100 miljoen euro extra wordt geïnvesteerd in praktijk en techniek in het middelbaar beroepsonderwijs.

WERKEN IN DE TECHNIEK

Een belangrijk instrument bij de aanpak van de knelpunten op de arbeidsmarkt voor de technische sectoren zijn de sectorplannen. Voor de zogenoemde sectorplannen is €600 miljoen vrijgemaakt voor de periode 2014/15. In de eerste tranche zijn er 37 plannen ingediend. Per 13 mei 2014 hebben 12 technische sectoren een definitieve goedkeuring gekregen voor hun sectorplan, waaronder technische sectoren als de metaalbewerking, carrosseriebranche, installatiebranche, bouw, proces-industrie, ICT. In totaal is voor deze plannen ruim 140 miljoen euro aan cofinanciering toegekend.

SAMENWERKING ROND TECHNIEK IN DE REGIO'S

De vijf landsdelen, en de regio's daarbinnen, zijn voortvarend aan de slag gegaan met de regionale uitvoering van het Techniekpact. Hiervoor heeft elk landsdeel een of meerdere regionale techniekpactagenda's opgesteld. In alle landsdelen is nu sprake van een uitvoeringsstructuur en zijn de speerpunten voor de komende jaren bepaald. Door de katalyserende werking van het Techniekpact zijn bestaande samenwerkingsverbanden verstevigd en nieuwe dwarsverbanden tussen de regio's binnen de landsdelen ontstaan. In de regio's zien we dan ook veel inspirerende voorbeelden. Een jaar na de ondertekening van het Techniekpact zijn er nog steeds regio's die het initiatief nemen tot het opstellen van een eigen techniekagenda. Een voorbeeld hiervan is de regio Gooi en Vechtstreek en de regio Achterhoek, die onlangs gestart zijn met de ontwikkeling van een eigen Techniekpact. Daarnaast worden bestaande techniekagenda's ook doorontwikkeld, bijvoorbeeld in de Brainport Regio Eindhoven.

WAT ZIJN DE BELANGRIJKSTE ACTIES EN ACCENTEN VOOR 2014?

In het eerste jaar van het Techniekpact is er veel voortgang geboekt. Maar er is nog veel werk te verzetten. Voor 2014 wordt in ieder geval extra aandacht geschonken aan de volgende punten:

- Verankeren van wetenschap en technologie in het primair onderwijs en pabo.
- Collegetour André Kuipers "Alles is Technologie".
- Leraren bèta en techniek: aandacht voor kwantiteit en kwaliteit.
- Meer aandacht voor het technisch onderwijs in het vmbo in het bijzonder in de TL.
- Stages en leerwerkbanen techniek in het mbo.
- Boeien en binden van vakmannen en vakvrouwen.
- Versterken van de samenhang tussen de sectorplannen.
- Vertaling van sectorplannen naar de regionale uitvoering.

TOT SLOT

In de inleiding van deze rapportage zijn positieve ontwikkelingen genoemd rond de groeiende belangstelling voor technische opleidingen in het hoger onderwijs. Dit groeiend enthousiasme is belangrijk, want nog steeds zijn er weinig landen in Europa waar in verhouding zo weinig studenten een bèta- of technische studie volgen als in Nederland. Ook andere indicatoren zoals het aantal centra voor innovatief vakmanschap en de topsectorbeurzen laten een positieve ontwikkeling zien.

Toch ligt in deze cijfers niet de grootste winst van het eerste jaar van het Techniepact. Het grootste winstpunt van het Techniepact is dat zowel op landelijk niveau als in de regio de samenwerking tussen bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden een forse impuls heeft gekregen. Hierdoor ontstaan overal in het land netwerken waarin gewerkt wordt aan de kwaliteit van goed techniekonderwijs en een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Onderwijsinstellingen kunnen geen goed beroepsonderwijs leveren zonder intensieve betrokkenheid van het bedrijfsleven en zij hebben bedrijven ook nodig om jongeren in het onderwijs te interesseren voor techniek. Het bedrijfsleven kan de (internationale) concurrentie niet aan zonder goed beroepsonderwijs. Hier ligt daar de grootste winst van het eerste jaar van het Techniepact: de intensieve samenwerking die zowel landelijk als in de vele regio's is ontstaan tussen de vele partijen die bij het Techniepact zijn betrokken.

HET TECHNIEKPACT HEEFT EEN GOEDE START GEMAAKT.
NU IS HET ZAAK KOERS TE HOUDEN!

KERNCIJFERS TECHNIEKPACT

KIEZEN VOOR DE TECHNIEK

Instroomcijfers; kiezen voor een bètatechnisch profiel en of technische opleiding:

- **wo:** Voor het studiejaar 2013/14 hebben bijna 6.000 eerstejaars studenten zich ingeschreven voor een technische bacheloropleiding aan een universiteit. Dat is bijna 12% meer dan in het vorige studiejaar.
- **hbo:** Het aantal eerstejaars studenten dat zich heeft ingeschreven voor een technische bacheloropleiding aan een hogeschool voor het studiejaar 2013/14 is met 7% gestegen, ten opzichte van vorig studiejaar, tot bijna 19.000 eerstejaars studenten.
- **mbo:** Het totaal aantal deelnemers techniek in het mbo is in het schooljaar 2013/14 afgenomen. Vooral is het aantal deelnemers in de BBL verder gedaald, van 55.737 in 2012 naar 48.553 in 2013. Het aantal deelnemers in BOL is gestegen, van 77.182 in 2012 naar 82.809 in 2013.
- **vwo:** Bijna 60% van de leerlingen in het vwo kiest in het schooljaar 2013/14 voor een bètatechnisch profiel. In schooljaar 2012/13 was dat nog 57%.
- **havo:** Het aandeel leerlingen in de havo neemt over de jaren nog steeds toe; in het schooljaar 2013/14 kiest zo'n 40% voor een N-profiel. In het schooljaar 2012/13 was dat nog 37%.

- **vmbo:** in het vmbo kiest circa 34% van de leerlingen in het schooljaar 2013/14 voor een technisch of snijvlakopleiding (vooral combinatie-opleidingen met techniek en ICT-opleidingen). De aandelen binnen de leerwegen verschillen.

LEREN IN DE TECHNIEK

Ontwikkeling van samenwerkingsverbanden in het beroepsonderwijs:

- **vmbo-mbo:** In augustus 2014 gaan 107 vakmanschaproutes en 19 technologieroutes van start. Er zijn 39 scholen in het voortgezet onderwijs en 19 roc's bij betrokken.
- **mbo en hbo:** Per augustus 31 augustus 2013 zijn er 18 Centra voor Innovatief Vakmanschap in het mbo en 24 Centers of Expertise in het hbo gerealiseerd. Er zijn zo'n 489 bedrijven direct betrokken, bijvoorbeeld doordat zij investeringen in cash doen, of door het beschikbaar stellen van faciliteiten en machines en of vakkrachten.

WERKEN IN DE TECHNIEK

Vacatures en werkloosheid in de arbeidsmarkt technici

- SEO heeft berekend dat circa 22% van de werkende beroepsbevolking zich bevindt in de technische sector, waarvan ongeveer tweederde ook een technisch beroep uitoefent. Maar ook binnen niet-technische sectoren zijn er technische beroepen. In totaal heeft circa 19% van de werkende beroepsbevolking een technisch beroep.
- In 2013 ontstonden er in totaal ruim 86.000 vacatures voor een technisch-industrieel beroep. Ter vergelijking: in 2011 waren dat er nog ruim 125.000. Bij het grootste deel van de vacatures (40%) gaat het om mbo-niveau.
- Er werden in april 2014 bijna 102.000 WW-uitkeringen verstrekt aan mensen met een technisch-industrieel beroep: daaronder vatten wij het hele scala van laagopgeleide productiemedewerkers tot universitair opgeleide werktuigbouw- en materiaalkundigen. Het aantal WW-uitkeringen aan mensen met een technisch beroep is in vergelijking met twee jaar geleden met zo'n 48% gestegen.

VOOR MEER INFORMATIE ZIE:
WWW.TECHNIEKPACT.NL

